



İskender BAYHAN
İstanbul Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Cevdet Yılmaz** tarafından Anayasa'nın 98, TBMM İç Tüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. **22.11.2023**

İskender

İskender BAYHAN
İstanbul Milletvekili

Basın İlan Kurumu 1961 yılında yasalaşan 195 sayılı 'Basın İlan Kurumu Teşkiline Dair Kanun' ile fikir ayrımı gözetmeksizin tüm gazeteleri desteklemek üzere kurulmuştur.

Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan'ın imzasıyla 06.08.2018 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan kararname ile Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığının yetkilerine Basın İlan Kurumunu denetlemesi eklenmiştir. Bu hamle kurumu iktidara tam bağımlı hale getirmiştir.

Basın İlan Kurumu, 2019 yılında gerçekleştirdiği denetimlerin ardından Evrensel Gazetesi'nin "günlük 4 bin fiili satış adedi" şartını yerine getirmediği iddiasıyla resmi ilan ve reklam yayınlama hakkını askıya almış, ardından 19-20 Temmuz 2022 tarihlerinde gerçekleştirdiği bayi ve idari denetimlerin sonucunda ise bu hakkı tümüyle iptal etmiştir.

Evrensel Gazetesi'nin okurlarının bayilerden birden fazla gazete satın alması, kurum abonelikleri ve kayıt defterlerinin düzenli tutulmadığı gibi iddialarla gazetenin ilan ve reklam hakkının iptal edilmesi, başta basın özgürlüğü olmak üzere kamu yararını ihlal eden hukuksuz bir karardır. Bu kararın ardından Evrensel Gazetesi, Basın İlan Kurumu'na kararın kaldırılması talebiyle iki kez itiraz etmiş, ancak BİK Genel Müdürlüğü itirazları, "Gazetenin ihlalini ortadan kaldıracak yeni müspet herhangi bir bilgi ve belgenin sunulmadığı" iddiasıyla reddetmiştir.

Muhalif bir gazete olan Evrensel'e yönelik Basın İlan Kurumu'nun bu kararı, aynı zamanda kanun önünde eşitlik ilkesini ihlal eden ve iktidar yanlısı olmayan diğer gazeteler üzerinde de baskı kurmaya çalışan sansürcü politikaların bir devamıdır. BİK'in bu kararı ifade özgürlüğünü engellemekte, Evrensel ve iktidar politikalarını eleştiren haberler yapan diğer gazetelerin hedef tahtasına konulmasına yol açmakta ve basın özgürlüğünü engellemektedir.

Böylece hukuksuz bir kararla Evrensel gazetesinin maddi bir yaptırıma maruz bırakılması, mülkiyet hakkının da ihlaline sebep olmaktadır.

Bu bağlamda;

- 1- Anayasa Mahkemesi'nin Basın İlan Kurumu'nun Evrensel, BirGün, Cumhuriyet ve Sözcü gazeteleri için aldığı ilan kesme cezalarına dair 10.08.2022 tarihli ihlal kararının gerekçelerinde basın ve ifade özgürlüğünün ihlal edildiği ve bunun yapısal sorunlardan kaynaklandığı ifade edilmiştir. Anayasa Mahkemesinin kararında açıkça basın ifade özgürlüğünün ihlal edildiği vurgulanarak "Basın İlan Kurumu kararlarının düzenleme amacından öteye giderek artık kimi basın mensupları açısından caydırıcı etki yaratabilecek bir cezalandırma aracına dönüştüğü ve bu durumun sistematik bir soruna neden olduğu gözlenmiştir" denilmiştir. **Evrensel Gazetesi'nin resmî ilan ve reklam yayımlama hakkının AYM'nin 10.08.2022 tarihli ihlal kararına rağmen iptal edilmesinin nedeni nedir?**
- 2- AYM kararlarını uygulamayan Basın İlan Kurumu hakkında soruşturma açacak mısınız?
- 3- Tüm gazetelere eşit mesafede olma yükümlülüğü olan Basın İlan Kurumu'nun diğer gazetelerin bayilerden tek tek ya da toplu alınıp alınmadığını ya da abonelik, dağıtım süreçlerini aynı "detaycılık" ile takip etmediği açıktır. Basın İlan Kurumu, bir idari kurum olarak idari işlemlerde eşit davranma yükümlülüğünü ve kuruluş amacını, Evrensel gazetesinin resmi ilan ve reklam hakkını iptal ederek ihlal etmektedir. Söz konusu muhalif gazeteler olduğu zaman adeta "suç" üretmek için yapılan denetim, yaptırım ve cezalar; Basın İlan Kurumu'nun hükümete yakın bir basın mahkemesi, basın savcısı, basın hâkimi gibi davrandığına işaret etmektedir. **Basın İlan Kurumu'nun bu tutumu iktidar politikalarını eleştiren gazetelerin susturularak yayın yapamaz hale getirilmesini mi hedeflemektedir?**
- 4- Sınırlı sayıda yapılan denetimlere göre karar verilerek son derece ağır bir yaptırım olan resmi ilan ve reklam yayımlama hakkının iptal edilmesine karar verilmesi idari kararların 'ölçülülük' ilkesine de aykırılık teşkil etmektedir. Denetim raporları gerçek durumu yansıtmaktan uzak olduğu gibi, yüzlerce, binlerce bayi içerisinden oldukça sınırlı ve azınlıkta kalan birkaç bayi sayısını içermektedir ve tüm durumu kapsayıcı nitelikte değildir. **Basın İlan Kurumu, bayilerden alınan gazeteleri kimlerin aldığını, hangi kişilerin birden fazla gazete aldığını ve bu gazetelerin nerelere götürüldüğünü nereden bilmektedir?**
- 5- BİK'in daha önce birçok kez yaptığı denetimlerinde Evrensel gazetesinin satışlarına ilişkin böyle bir uygulaması olmamıştır. Aksine BİK Evrensel'in okurları tarafından sahiplenilerek dağıtılan bir gazete olmasını "gazetenin daha çok okura ulaşması" konusunda bütün gazetelere örnek olarak göstermiştir. 2019 da ise bu tutumunu

değiştirmiştir. 6 Ağustos 2018'de Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın imzasıyla Resmî Gazete'de yayımlanan kararname ile Basın İlan Kurumunu denetleme yetkisi Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığına bağlanmıştır. Kurumun bizzat AKP'li Cumhurbaşkanı Erdoğan ve Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanı Fahrettin Altun'un güdümüne girmesi ile iktidar yanlısı olmayan gazetelere verilen cezalar rekor düzeye ulaşmıştır. **Kurumun yapısının ve kadrolarının iktidarın tercihlerine göre değiştirilmesinin Evrensel gazetesi başta olmak üzere iktidar politikalarını eleştiren gazetelere yönelik ceza ve yaptırımların sayısının artmasında bir etkisi olmuş mudur?**

- 6- Evrensel'in, Basın İlan Kurumu'nun resmi ilan ve reklam yayımlama hakkını iptal etmesine dair açtığı davanın ilk duruşması 28 Kasım'da görülecek. **Basın İlan Kurumu'nun alenen Anayasa Mahkemesi'nin ihlal kararına rağmen resmi ilan ve reklam hakkını gasp etmesine karşı bir tutumunuz olacak mı?**